

ZORGPLICHT, TOELATING EN VERWIJDERING

In verhouding tot de Wet passend onderwijs

20 februari 2020

ROB HENDRIKKX

ADVOCaat BIJ HENDRIKKX ADVOCATEN

WWW.HENDRIKKXADVOCATEN.NL

Op de hoogte blijven van het laatste nieuws omtrent het onderwijsrecht?

Volg ons op social media!

www.facebook.com/HendrikkxAdvocaten

www.linkedin.com/company/hendrikkx-advocaten/

De periode tot en met de toelatingsbeslissing

Aanmelding, zorgplicht en besluitvorming

De periode vanaf de toelating

Ontwikkelingsperspectief, onderwijskundig rapport, verwijzing naar SBO en SO

De verwijdering

Vereisten voor verwijdering, de periode na verwijdering

BLOK 1: DE PERIODE TOT EN MET DE BESLISSING OVER DE TOELATING

- Aanmelding
- Zorgplicht
- Besluitvorming

Aanmelding

Belangrijke wijziging sinds de Wet passend onderwijs:

- De aanmelding dient schriftelijk te geschieden.
- Het is van groot belang dat de aanmelding ook echt schriftelijk plaatsvindt, in verband met de termijnen.
- Aan de eis van schriftelijkheid wordt al snel voldaan. Aanmeldformulier is in ieder geval voldoende.

Aanmelding en zorgplicht

Sinds de Wet passend onderwijs is de aanmelding essentieel!

Casus: kind zit op een reguliere basisschool. Deze school adviseert verwijzing naar speciaal onderwijs. Ouders kunnen zich niet vinden in dat advies en melden aan bij een andere reguliere basisschool. Op wie rust de zorgplicht:

- Op de school waar het kind is ingeschreven?
- Op de school waar het kind is aangemeld?

Juiste antwoord: op de school waar het kind is aangemeld. De zorgplicht is gekoppeld aan de school van aanmelding. En dus niet aan de school van inschrijving.

Aanmelding en zorgplicht

Sinds de Wet passend onderwijs is de aanmelding essentieel!

Casus: kind zit –met een TLV- op SO school A. Ouders melden aan bij reguliere school B. School B is van mening dat school A de juiste school is voor het kind en wil het kind niet aannemen. Op wie rust de zorgplicht:

- School A waar het kind is ingeschreven?
- School B waar het kind is aangemeld?

Juiste antwoord: school B! De zorgplicht is gekoppeld aan de school van aanmelding. En dus niet aan de school van inschrijving.

Aanmelding en zorgplicht

ZORGPLICHT RUST OP (HET BEVOEGD GEZAG VAN) DE SCHOOL WAAR OUDERS HUN KIND **AANMELDEN**.

ONGEACHT DE VRAAG OF DE LEERLING AL EEN SCHOOL BEZOEKT.

A decorative graphic consisting of several parallel white lines of varying lengths, slanted upwards from left to right, located in the bottom right corner of the slide.

Wanneer zorgplicht?

De zorgplicht, die is geïntroduceerd met de Wet passend onderwijs, geldt alleen voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte.

- Als er geen extra ondersteuningsbehoefte is, geldt er dus geen zorgplicht.

De achterliggende gedachte van de wetgever was dat kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte niet tussen wal en schip mogen belanden; de school waar de leerling wordt aangemeld is verantwoordelijk voor het vinden van een geschikte plek, ook als dat niet op de eigen school is.

Wanneer geen zorgplicht?

Uitzonderingen op de zorgplicht:

- De zorgplicht geldt niet indien op de school van aanmelding “geen plaatsruimte” is, of ouders weigeren te verklaren dat zij de grondslag van de school zullen onderschrijven (artikel 40 lid 5 WPO).
- In geval van plaatsing op een wachtlijst geldt de zorgplicht niet. Die geldt pas vanaf het moment dat de leerling in aanmerking komt voor plaatsing (Kamerstukken II, 33 106, nr. 3, p. 18).

Inhoud zorgplicht

Wat houdt de zorgplicht in?

Kort gezegd valt de zorgplicht uiteen in twee onderdelen:

1. Onderzoeksplicht
2. Aanbodverplichting

Ad 1) het bevoegd gezag moet onderzoek doen: heeft de leerling extra ondersteuning nodig? Zo ja, wat heeft de leerling nodig? Onderzocht moet worden of de school van aanmelding zelf een passend aanbod kan bieden.

Ad 2) Indien de school dit niet kan, moet gezocht naar een school die wel een passend aanbod kan doen.

Inhoud zorgplicht in relatie tot toelating

De onderzoeksplicht

Eerste oordeel bevoegd gezag: heeft de leerling extra ondersteuning nodig?

- Gegevens kunnen worden opgevraagd bij ouders betreffende stoornissen of handicaps of beperkingen in de onderwijsparticipatie (artikel 40 lid 3 WPO).
- Bevoegd gezag moet bekijken of het mogelijk is om de leerling, ondanks de extra ondersteuningsbehoefte, toch te plaatsen, al dan niet met financiering of arrangementen vanuit het samenwerkingsverband.
  - Dat volgt uit artikel 2 Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte.
  - De verplichting tot het verrichten van doeltreffende aanpassingen geldt niet wanneer de aanpassingen een onevenredige belasting vormen (Kamerstukken II 2011/2012, 33 106, nr. 3, p. 17) (GPO 19 juni 2017, 107682).

Inhoud zorgplicht in relatie tot toelating

De aanbodverplichting

Toelating van een leerling die extra ondersteuning nodig heeft wordt geweigerd: kan pas nadat het bevoegd gezag er, na overleg met ouders en m.i.v. de ondersteuningsbehoefte van de leerling en de schoolondersteuningsprofielen (SOP) van de betrokken scholen, zorg voor heeft gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Dit kan ook een SBO of SO zijn (artikel 40 lid 3 WPO).

Inhoud zorgplicht in relatie tot toelating

Vaste formulering Geschillencommissie Passend Onderwijs:

Op grond van artikel 40 lid 3 WPO dient het bevoegd gezag te beoordelen of de aanmelding een leerling betreft die extra ondersteuning behoeft. Bij een dergelijke aanmelding dient het bevoegd gezag op grond van artikel 2 Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (WGBH/CZ) te onderzoeken of de extra ondersteuning in de vorm van doeltreffende aanpassingen zelf kan worden geboden, al dan niet met financiering of arrangementen vanuit het samenwerkingsverband. **De verplichting tot het verrichten van doeltreffende aanpassingen geldt niet wanneer de aanpassingen een onevenredige belasting vormen** (Kamerstukken II 2011/12, 33 106, nr. 3, p. 17).

Complicaties bij de invulling van zorgplicht

Ouders werken niet mee

Ouders hebben de plicht om desgevraagd informatie te geven over:

- Stoornissen of handicaps van het kind
- Beperkingen in de onderwijsparticipatie

Wat doe je met ouders die weigeren om informatie te geven?

Indien ouders weigeren om informatie te geven kan de aanvraag buiten behandeling worden gelaten. Ouders moeten wel een termijn hebben gehad om de gegevens aan te vullen.

Ouders melden aan bij meerdere scholen

Ouders moeten aangeven bij welke school of scholen eveneens om toelating is verzocht (artikel 40 lid 2 WPO).

De beslissing over toelating

- Wie is bevoegd om de beslissing over toelating te nemen?
  1. Het bevoegd gezag?
  2. De schooldirectie?

Goede antwoord: het bevoegd gezag is de instantie die deze beslissing neemt. Mandateren aan directie kan, maar moet wel worden geregeld.

- Besef dat weigering van toelating de uitzondering op de regel behoort te zijn. De vrije schoolkeuze van ouders is verankerd in de Grondwet. Een weigering om een leerling toe te laten is een uiterst ingrijpende beslissing en zal met de grootst mogelijke zorgvuldigheid moeten worden genomen. Denk hierbij vooral aan een uitvoerige motivering van de beslissing.
- Tip: raadpleeg altijd een onderwijsjurist.

De beslissing over toelating

Termijnen

Belangrijke wijziging sinds de Wet passend onderwijs:

Het bevoegd gezag heeft beperkt tijd:

- Beslissing over toelating moet zo snel mogelijk maar uiterlijk binnen 6 weken na ontvangst van de aanmelding.
- Uitstel met 4 weken is toegestaan mits schriftelijk medegedeeld aan ouders.
- De termijn vangt aan op het moment van aanmelding. Er geldt een uitzondering bij wachtlijsten. Dan start de termijn pas op het moment dat de leerling aan de beurt is om toegelaten te worden.

De beslissing over toelating

Na afloop van de 10-weeken termijn

- Als het kind geen andere school heeft en de beslissing over toelating is/kan niet worden genomen binnen 10 weken na ontvangst van de (schriftelijke) aanmelding, wordt het kind (als het kind 4 jaar of ouder is) tijdelijk geplaatst op school en als leerling ingeschreven. Vindt toelating plaats, dan wordt de tijdelijke plaatsing omgezet in een definitieve.
- Wordt de toelating geweigerd of wordt beslist om de aanmelding niet te behandelen, dan wordt de tijdelijke plaatsing beëindigd en wordt de leerling (een dag na die beslissing) uitgeschreven (artikel 40 lid 7 WPO).

Beslissing over toelating

Procedure bij weigering

- Voor het openbaar onderwijs geldt de procedure van de Awb;
- Voor het bijzonder onderwijs geldt artikel 63 lid 2 en 3 WPO;
- De schriftelijke beslissing tot weigering moet zijn gemotiveerd.
- Binnen zes weken na de beslissing kunnen ouders schriftelijk bezwaar maken. Deze bezwaarmogelijkheid moet zijn opgenomen in de beslissing. Het bevoegd gezag beslist vervolgens binnen vier weken na ontvangst van de bezwaren. Voordat het besluit op bezwaar wordt genomen, moeten de ouders worden gehoord.
- In veel gevallen kunnen ouders naast de bezwaarprocedure een verzoek indienen bij de GPO.
- Na de bezwaarprocedure staat de gang naar de rechter open.

BLOK 2: DE PERIODE VANAF DE TOELATING

- OPP (ontwikkelingsperspectief)
- OWR (onderwijskundig rapport)
- Het SWV en verwijzing

Ontwikkelingsperspectief

Artikel 40a WPO

- OPP is verplicht voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven en voor alle leerlingen van het SBO;
- Moet worden vastgesteld binnen 6 weken na inschrijving (dit geldt niet voor een tijdelijke plaatsing ex artikel 40 lid 7 WPO: de termijn gaat in dat geval lopen na definitieve plaatsing);
- Ouders hoeven niet in te stemmen, maar er moet wel op overeenstemming gericht overleg zijn gevoerd (denk aan verslaglegging!);
- Ten aanzien van de individuele begeleiding van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, moet overeenstemming met ouders zijn bereikt. Anders gezegd: ouders moeten instemmen met het handelingsdeel van het OPP (was voor 1 augustus 2014 ook al zo t.a.v. het handelingsplan).

Ontwikkelingsperspectief

Artikel 40a WPO (vervolg)

- OPP moet eens per schooljaar met de ouders worden geëvalueerd.
- Ontwikkelingsperspectief bestaat uit twee onderdelen:
  1. Ontwikkelingsmogelijkheden op lange termijn (uitstroombestemming). Er wordt gekeken naar de doelen aan het einde van de schoolloopbaan.
  2. Ondersteuning die wordt ingezet om de doelen te bereiken. Dit is in feite een omschrijving van de individuele begeleiding als bedoeld in artikel 8 lid 4 WPO;

Ontwikkelperspectief

Artikel 34.7 Besluit bekostiging WPO

Het OPP bevat ten minste informatie over naar welke onderwijssoort in het VO dan wel welk uitstroomprofiel van het VSO uitstroom van de leerling wordt verwacht en de onderbouwing daarvan. De onderbouwing bevat ten minste een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling.

OPP volgens de GPO en de LKC

LKC 10 april 2019 (1085730):

- Het opp moet handvatten bieden om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoefte van de leerling.
- Hierdoor is het voor de school, de ouders en de leerling duidelijk waar naartoe gewerkt wordt.
- Door regelmatige evaluatie van het opp biedt dit document de school en de ouders houvast om te bezien of de gestelde doelen door de ingezette begeleiding en ondersteuning worden gehaald, of dat bijstelling nodig is.
- Het opp speelt een centrale rol in het cyclisch proces van planmatig handelen bij het onderwijs.

OPP volgens de GPO en de LKC

GPO 2 april 2019 (108597):

- Een opp biedt handvatten om het onderwijs af te stemmen op de behoefte van de leerling.
- Hierdoor hebben school en ouders (en de leerling) scherper in beeld waar naartoe gewerkt moet worden en aan welke instroomeisen de leerling t.z.t. moet voldoen om succesvol te zijn in het vervolgonderwijs.
- Het opp biedt school en ouders houvast bij het reflecteren op de gerealiseerde opbrengsten.

OPP volgens de GPO en de LKC

GPO 4 juli 2019 (108743):

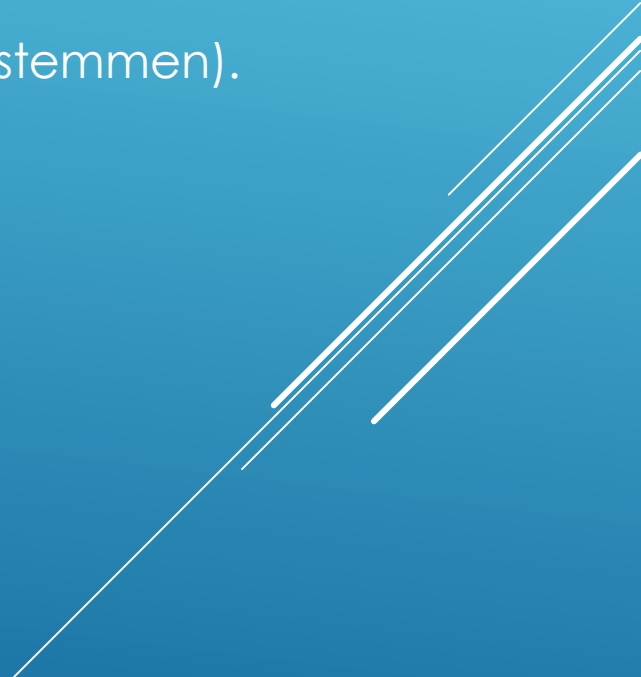
- Een opp is vereist indien de (sociaal-emotionele) problematiek van de leerling het niveau van de basisondersteuning overstijgt.

GPO 18 september 2018 (108252):

- Zonder volwaardig ontwikkelingsperspectief mag de school niet tot verwijdering overgaan (de handelingsverlegenheid kan niet worden vastgesteld zonder opp).

Onderwijskundig rapport

Artikel 42 WPO

- Over iedere leerling die de school verlaat, stelt de directeur, ten behoeve van de ontvangende school, een OWR op.
  - Ouders ontvangen een afschrift (zij hoeven dus niet in te stemmen).
-

Onderwijskundig rapport

Besluit uitwisseling leer- en begeleidingsgegevens

Artikel 2: inhoud van het OWR:

- Administratieve gegevens;
- Gegevens over onderwijshistorie, leerresultaten;
- Gegevens over de sociaal-emotionele ontwikkeling en het gedrag;
- Gegevens met betrekking tot de gegeven of geïndiceerde begeleiding;
- Gegevens omtrent de verzuimhistorie.

Het SWV en verwijzing naar SBO/SO

- Let op: bij verwijzing naar SBO/SO hebben scholen een veel ruimere bevoegdheid dan voor passend onderwijs.
  - Nu zijn het immers de scholen die een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aanvragen bij het SWV. Daarvoor is geen toestemming nodig van ouders.
-
- A decorative graphic consisting of several parallel white lines of varying lengths, slanted diagonally from the bottom right towards the top right, set against a blue gradient background.

Dossier bij verwijzing naar SBO/SO

Belangrijke onderdelen van het dossier bij verwijzing:

- Incidentenregistratie;
  - Groeidocument (regelmatig geactualiseerd en besproken met ouders). Het OPP maakt hier vaak deel van uit;
  - Verslagen van gesprekken met ouders over het onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte en de extra ondersteuning;
-

Het samenwerkingsverband

- Het samenwerkingsverband beslist over toelaatbaarheid. Let op: dat is dus iets anders dan toelating.
  - Bij de beslissing over de toelaatbaarheid moet het samenwerkingsverband zich laten adviseren door ten minste twee deskundigen.
  - Het besluit van het samenwerkingsverband op de aanvraag is een besluit in de zin van de Awb. Bezwaar, beroep en hoger beroep zijn mogelijk.
-

Het samenwerkingsverband

- Het besluit van het samenwerkingsverband is een besluit in de zin van de Awb.
- Samenwerkingsverbanden hebben geen toestemming van ouders nodig om een dossier te beoordelen.
- Alleen de school van aanmelding of die van inschrijving kan een TLV aanvragen. Ouders kunnen dit niet.
- Het samenwerkingsverband moet een bezwaaradviescommissie in het leven roepen.
- Veel samenwerkingsverbanden zijn aangesloten bij de Landelijke Bezwaaradviescommissie Toelaatbaarheidsverklaring (LBT). De LBT wordt in stand gehouden door de stichting Onderwijsgeschillen.

BLOK 3: DE VERWIJDERING

- Gronden
- Vereisten
- Na de
verwijdering

Verwijdering

Gronden om over te gaan tot verwijdering zijn bijvoorbeeld:

- Handelingsverlegenheid: de school kan niet meer aan de onderwijsbehoefte van de leerling voldoen.
  - Wangedrag ouders;
-

Verwijdering

Voorwaarden artikel 40 lid 11 WPO:

- Bevoegd gezag moet deze beslissing nemen (zie ook artikel 40 lid 1 WPO);
- Bevoegd gezag hoort de betrokken leerkracht;
- Bevoegd gezag hoort de ouders;
- Andere school is bereid toe te laten (kan ook SBO of SO zijn) (Let op: acht weken zoeken is dus niet meer voldoende).

Verwijdering

Verwijdering wegens handelingsverlegenheid

- Een enkele verwijzing naar de TLV is niet voldoende. De school moet zelfstandig onderbouwen dat er sprake is van handelingsverlegenheid.
- De TLV is wel ondersteunend. Om die reden zullen ouders daarom vaak ageren tegen zowel de TLV als het besluit tot verwijdering.
- Wanneer een school handelingsverlegen is en van oordeel is dat een leerling op en gespecialiseerde onderwijsvoorziening thuishoort, is verwijdering in het belang van de leerling. Er dient een TLV te worden gevraagd en een SBO/SO school beschikbaar te worden gevonden. Doen ouders vervolgens niets (zij melden hun kind niet aan), dan dient de leerplichtambtenaar zijn/haar werk te doen.

Verwijdering

Rechtsbescherming:

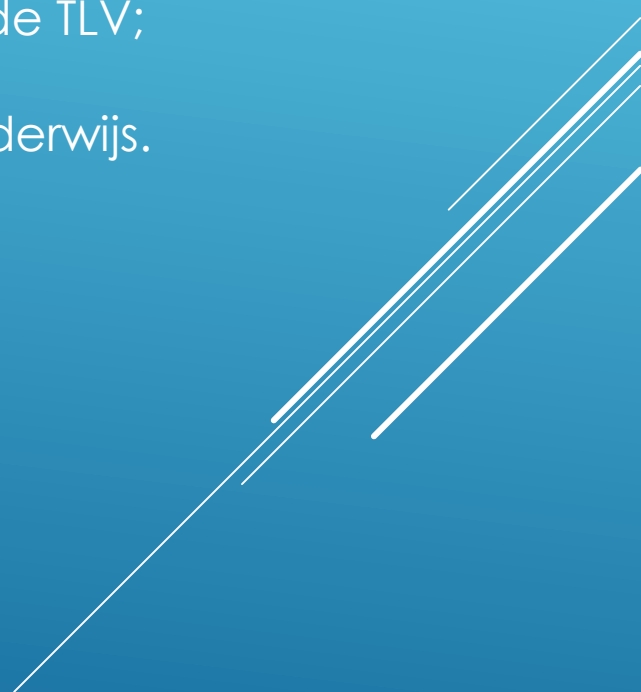
Ouders hebben de mogelijkheid om bezwaar te maken.

- Openbaar onderwijs: Awb;
- Bijzonder onderwijs: artikel 63 WPO.

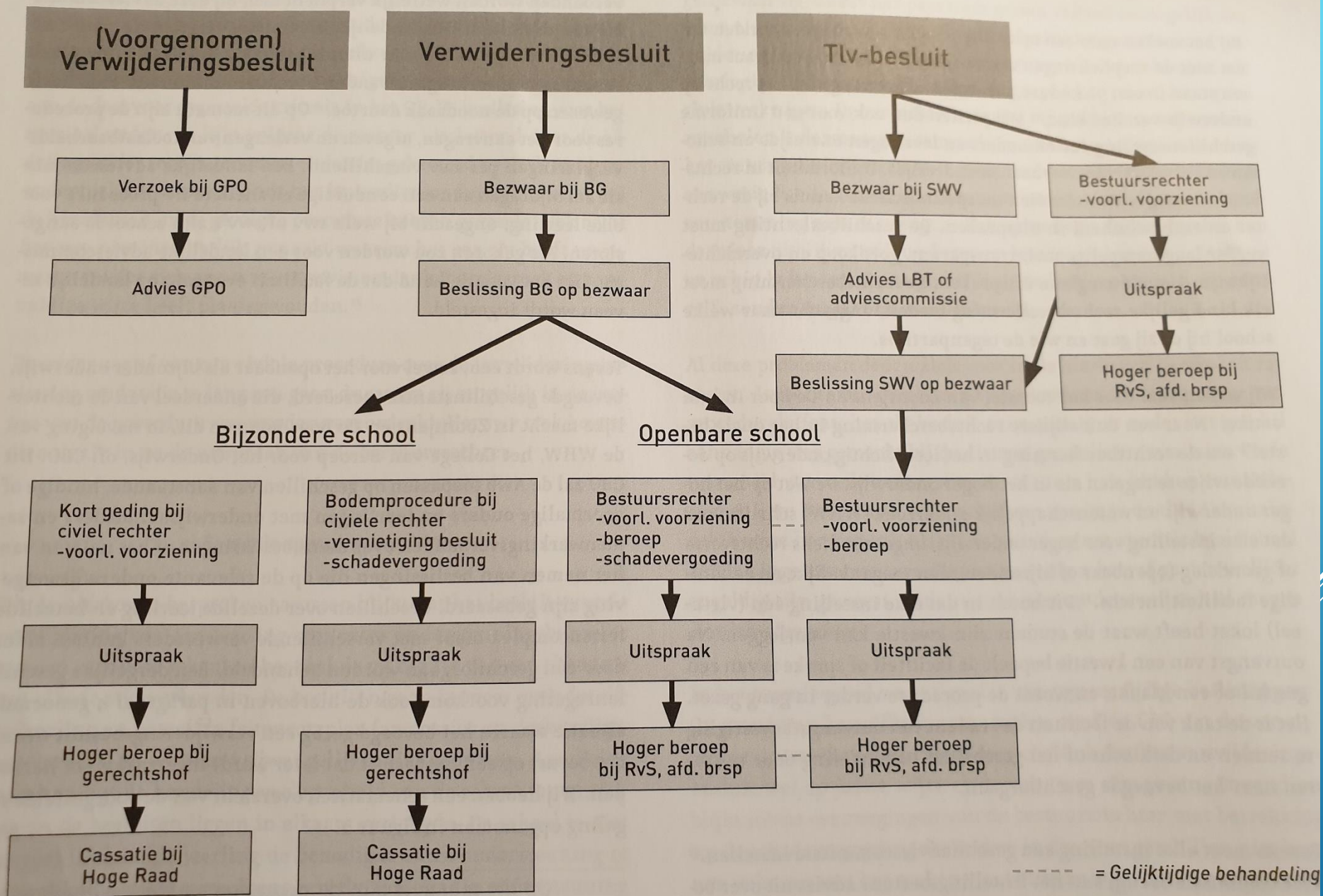
Globaal geldt hetzelfde als bij een beslissing om toelating te weigeren. Er geldt een afwijkende termijn voor het nemen van het besluit op bezwaar (vier weken).

Verwijdering

Het stelsel van rechtsbescherming is complex als gevolg van:

- Duaal bestel: openbaar versus bijzonder onderwijs;
  - Verschillende procedures inzake de verwijdering en de TLV;
  - Introductie van de Geschillencommissie Passend Onderwijs.
-

Figuur 1

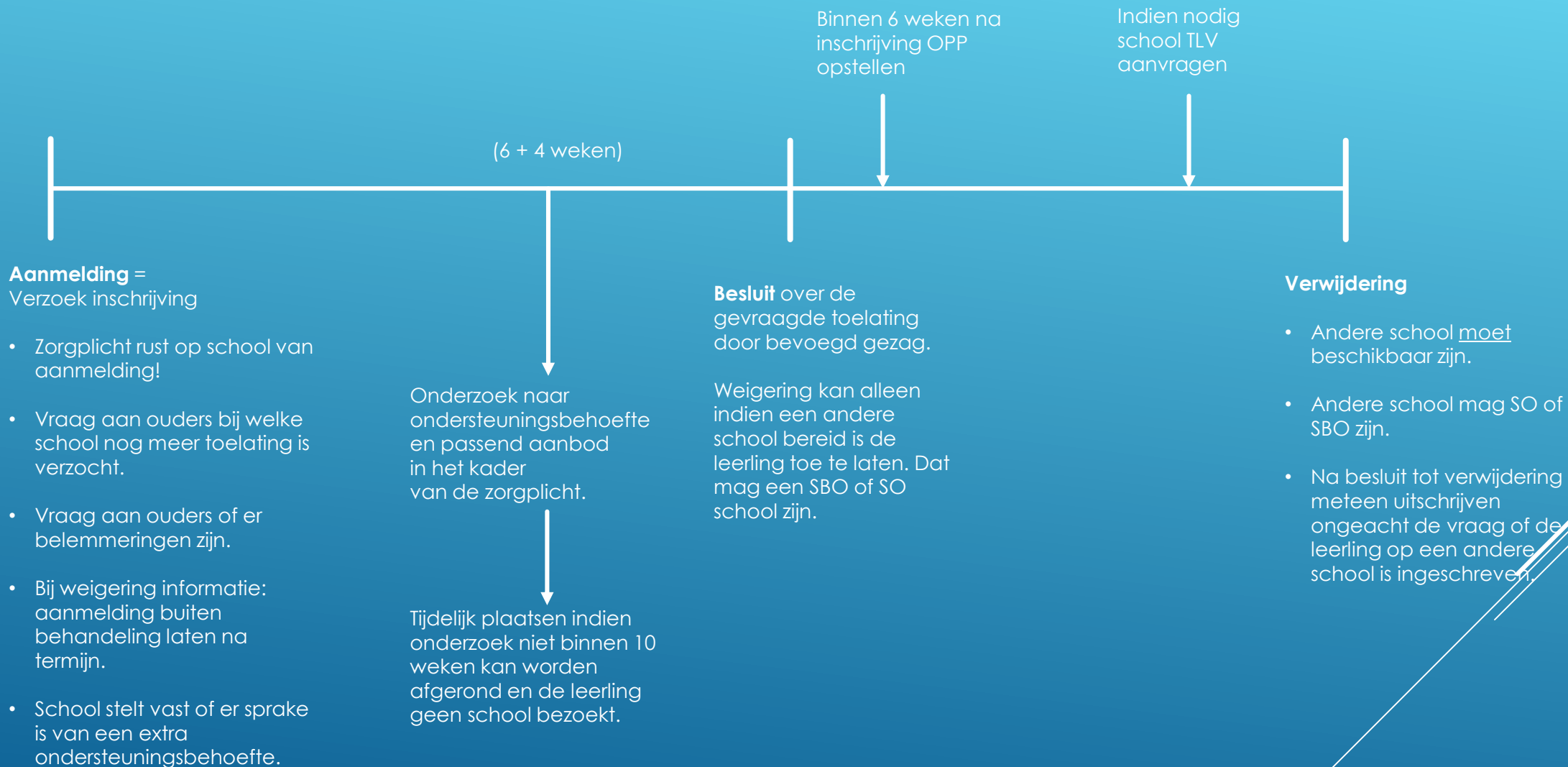

Na de verwijdering

Nadat het besluit tot verwijdering is genomen:

- Het besluit heeft onmiddellijk werking. De leerling is dus verwijderd.
- Bezwaar of beroep schorsen het verwijderingsbesluit niet.
- Alleen een uitspraak van de rechter in kort geding (bijzonder onderwijs) of voorlopige voorziening (openbaar onderwijs) kan het besluit schorsen.
- Na de verwijdering: de leerling niet meer toelaten. Het kind is geen leerling meer van de school.
- Na de verwijdering de leerling meteen uitschrijven. Daarmee dus niet wachten tot een nieuwe inschrijving. De leerling wordt uitgeschreven, omdat het de leerling de school niet meer bezoekt.

Tot slot

De onderwijsspecialisten van Hendrixx Advocaten hebben veel ervaring met zaken omtrent de zorgplicht, toelating en verwijdering.

Daarnaast kunnen wij ondersteuning bieden op gebieden als aansprakelijkheid en klachten, personeel, medezeggenschap, passend onderwijs en fusies en verzelfstandigingen.

Mochten er naar aanleiding van deze bijeenkomst of andere vragen zijn, kunt u ons bereiken via ons kantoornummer.

A decorative graphic consisting of several parallel white lines of varying thicknesses, slanted diagonally from the bottom right towards the top right, set against a blue background.

Hendrikkx Advocaten

Industrieweg 23

3641 RK Mijdrecht

Tel: 0297 - 25 00 18

Fax: 0297 - 28 80 17

E-mail: hendrikkx@hendrikkxadvocaten.nl

Op de hoogte blijven van het laatste nieuws omtrent het onderwijsrecht?

Volg ons op social media!

www.facebook.com/HendrikkxAdvocaten

www.linkedin.com/company/hendrikkx-advocaten/